

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/2/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2715204575
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2715204575.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: Q. S., nar. XX.X.XXXX, bytom ako matka, dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici, dieťa rodičov - matka: A. S., nar. XX.X.XXXX, bytom U., M. F. XX a otec: D. R., nar. XX.X.XXXX, bytom U., S. C. XX, o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa a o úpravu styku, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo dňa 28.10.2015 č.k. 6P/141/2015-35 - v časti zvýšenie bežného výživného, včítane závislého výroku o nedoplatku zročného výživného a trov konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zvýšenia bežného výživného, včítane závislého výroku o nedoplatku zročného výživného a trov konania **r u š í a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zvýšil výživné otca na mal. Q. zo sumy 60,- Eur mesačne na sumu 120,- Eur mesačne s účinnosťou od 26.6.2015, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Skalica č.k. 5P/42/2011-96 zo dňa 3.5.2012 v časti výška výživného otca na mal. Q., nedoplatok na výživnom na mal. Q. za čas od 26.6.2015 do 31.10.2015 v sume 440,- Eur súd povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 20,- Eur mesačne splatných spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením či i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, konanie o úprave styku otca s mal. Q. zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie prvostupňový súd v napadnutej časti zvýšenia bežného výživného a v závislých výrokoch o nedoplatku zročného výživného a trov konania odôvodnil právne ust. § 62 ods. 1 až 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine ako aj ust. § 163 ods. 1, 2, § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. Vecne argumentoval tým, že z vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci vyvodil ten právny záver, že návrh matky na zvýšenie výživného bol dôvodný, a to vzhľadom na zmenu pomerov, ktorá je podľa názoru súdu závažnejšieho, výrazného významu. Súd dospel k záveru, že u maloletého dieťaťa došlo k zmene pomerov (okolností) a je potrebné rozhodnúť o zvýšení výživného pre maloleté dieťa. V konaní bolo preukázané, že naposledy bola výška výživného určovaná rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 5P/42/2011-96 zo dňa 3.5.2012. Od tohto času uplynula doba viac ako tri roky, kedy výška výživného nebola menená a naposledy určené výživné je v súčasnej dobe pre maloleté dieťa nedostačujúca a nezohľadňujúca jej zvýšené životné náklady. Súd na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že k zmene pomerov, ktoré odôvodňujú zmenu predchádzajúceho rozhodnutia došlo na strane oprávneného. Mal. Q. je vekom staršia, za uvedené obdobie viac ako o 3 roky a teda prirodzene sú aj vyššie náklady na jej živobytie. Maloletá pri poslednej úprave výživného navštevovala jasle v súčasnosti navštevuje materskú škôlku, za ktorú matka platí len 15,- Eur mesačne obedy, nakoľko sú posudzované ako rodina v hmotnej núdzi. Zdravotný stav mal. Q. je dobrý. Výdaje na maloletú sú bežné súvisiace s oblečením, stravovaním a hygienou. Súd v konaní skúmal i schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinných, teda oboch rodičov. Na strane povinného, teda otca maloletého súd

nemal preukázanú žiadnu zmenu pomerov oproti ostatnému rozhodnutiu o výživnom. Otec napriek výzve súdu nepreukázal svoje finančné a majetkové pomery, či je zamestnaný, či má oficiálny príjem, kde pracuje a pod. Pri poslednej úprave výživného bol otec nezamestnaný, evidovaný na úrade práce. Nepoberal žiadne dávky, pracoval len brigádne bez pracovnej zmluvy alebo dohody o vykonaní práce, pričom na ruku mal dostávať cca 120,- Eur mesačne. Keďže otec súdu nepreukázal žiadnu zmenu pomerov, súd vychádzal z rovnakých skutočností ako pri ostatnom rozhodnutí o výživnom a teda pri absencii jeho oficiálnych príjmov, z jeho schopností a možností. Súd mal preukázané, že otec tak ako pri ostatnom rozhodnutí o výživnom nemá žiadny oficiálny príjem. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni mal súd preukázané, že otec nie je nikde evidovaný. Z potvrdenia exekútorského úradu JUDr. Viery Kučerovej mal súd preukázané, že od roku 2012 neboli exekútorom od povinného (otca) vymožené žiadne finančné prostriedky. Otec žiadnym spôsobom ani nepreukázal, že by bol osobou invalidnou, že by mal nejaké zdravotné problémy, pracovné obmedzenia a pod. Súčasne treba podotknúť, že otec sa k prejednávanej veci nijakým spôsobom nevyjadril, ani sa nevyjadril k návrhu na zvýšenie výživného, ani neuviedol, že by s návrhom matky nesúhlasil. Otec nijako ani nepreukázal svoju finančnú a osobnú situáciu, otec sa na pojednávanie ani nedostavil, neúčast' neospravedlnil, ani nepožiadaval o odročenie pojednávania. Otec svojim nezaujmom a svojou nečinnosťou určitým spôsobom vyjadril svoj postoj k prejednávanej veci. Súd poznamenáva, že výživa dieťaťa musí byť zabezpečená neustále, dieťa nemôže „doplácať“ na to, že jeho rodič je napr. nezamestnaný, nemajetný, bez príjmu atď. Súd teda má za to, že je v schopnostiach otca nájsť si oficiálne zamestnanie a platiť zvýšené výživné vo výške 120,- Eur mesačne, ktoré zodpovedá odôvodneným potrebám mal. Q., pri zohľadnení, že otec má ešte jednu vyživovaciu povinnosť k mal. A., vo výške 66,39 Eur mesačne. Na strane matky nastala výraznejšia zmena pomerov, keďže momentálne je matka nezamestnaná, poberá dávky v hmotnej núdzi vo výške 146,40 Eur mesačne a prídavky na dieťa vo výške 23,52 Eur mesačne. Matka pri poslednej úprave výživného bola zamestnaná v spoločnosti TESCO, kde dosahovala priemerný mesačný čistý príjem vo výške 371,71 Eur. Súd zároveň prihliadol na to, že matka je ten z rodičov, ktorý sa osobne stará o mal. dieťa, čím sa tiež podieľa na jeho výžive. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti má súd za to, že je dôvodné zvýšiť výživné otcovi na mal. Q. zo sumy 60,- Eur mesačne na sumu 120,- Eur mesačne s účinnosťou od 26.6.2015, teda od podania návrhu na súd. V danom konaní sa jedná o konanie, ktoré možno začať i bez návrhu a súd nie je viazaný nielen požiadavkou na úpravu od konkrétneho požadovaného času, ale ani požiadavkou konkrétneho výživného. Súd zohľadnil všetky vyššie uvedené okolnosti a má za to, že výživné na mal. Q. je možné zvýšiť o sumu 60,- Eur mesačne. Napokon samotný otec neuviedol, že by s návrhom matky na zvýšenie výživného na sumu 120,- Eur mesačne nesúhlasil. Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených okolností má súd za to, že je otec schopný platiť výživné na maloletú v uvedenej výške, pričom táto suma podľa názoru súdu zodpovedá ako možnostiam a schopnostiam rodičov, tak aj odôvodneným potrebám maloletej s prihliadnutím na jej vek, osobné potreby a náklady na živobytie. Vzhľadom na zvýšenie výživného od podania návrhu, vznikol otcovi nedoplatok na výživnom za obdobie od 26.6.2015 do 31.10.2015 v sume 440,- Eur, ktorý súd otcovi povolil zaplatiť v mesačných splátkach po 20,- eur splatných spolu s bežným výživným s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia počínajúc mesiacom po právoplatnosti rozsudku. Súd pri určení nedoplatku vychádzal zo skutočností uvádzaných matkou, keď otec mal od podania návrhu výživné zaplatené len za mesiac 09/2015 vo výške 60,- Eur, ostatné mesiace nezaplatil. Otcovi vznikol nedoplatok na výživnom za 5 dní mesiaca 6/2015 v sume 20,- Eur (120/30x5), mesiace 7/2015, 8/2015 a 10/2015 v sume 360,- Eur (120x3) a za mesiac 9/2015 v sume 60,- Eur (120-60), teda spolu 440,- Eur. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu, v časti týkajúcej sa výživného na mal. Q., podal odvolanie otec, ktorým sa domáhal, aby bol rozsudok v napadnutej časti zmenený tak, že návrh matky na zvýšenie výživného bude zamietnutý v celom rozsahu. Argumentoval tým, že napáda všetky výroky súdu týkajúce sa zvýšenia vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa, keď s rozsudkom v tejto napadnutej časti nesúhlasí a nesúhlasí ani s prislúchajúcou časťou odôvodnenia tohto rozsudku. Podanie odvolania odôvodňuje tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to v súlade s § 205 ods. 2 písm. b), c), d) a f) O.s.p. Je názoru, že matka vo svojom návrhu na zvýšenie výživného k maloletému dieťaťu a rovnako ani výpoveďami alebo iným dôkazmi neosvedčila zmenu pomerov v takej miere, ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného. Súčasná

výška výživného určená rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 3.5.2012 sp. zn. 5P/42/2001-96 podľa jeho názoru zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa, ako i schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom jeho ako povinného. Navyše má za to, že od posledného rozhodovania o výške výživného nedošlo k výraznej zmene v majetkových pomeroch na strane matky, a zároveň aj k významnej zmene v majetkových pomeroch jeho ako otca. Zároveň žiada o ospravedlnenie svojej nečinnosti voči súdu v tomto konaní, čo bolo spôsobené tým, že sa dlhodobo zdržiava mimo územia Slovenskej republiky za účelom hľadania si prác a brigád. Pokiaľ ide o jeho čistý mesačný príjem, schopnosti, možnosti a majetkové pomery, nedošlo od účinnosti ostatného rozhodovania o výživnom na maloleté dieťa k významnej zmene jeho pomerov. Nepoberá žiadne dávky, ani príspevky, vykonáva len príležitostné práce ako brigádnik v Nemecku, najviac však v trvaní dvoch až troch týždňov. Tieto brigády predstavujú jediný jeho nepravidelný príjem. Napriek jeho enormnej snahe stabilnú prácu trvalého charakteru si nevie nájsť. Jeho životná úroveň je preukázateľne nízka. Je proti nemu vedené aj exekučné konanie u súdneho exekútora JUDr. Viery Kučerovej, pričom však kvôli jeho značne nepriaznivej finančnej situácii nemôže výživné dobrovoľne splácať. Tiež sú voči nemu vedené aj ďalšie exekučné konania, ktoré nie je schopný dobrovoľne splácať. Vzhľadom na uvedené bude mať zvýšenie výživného v zmysle napadnutého rozsudku pre neho existenčné následky. Zároveň priznáva, že je závislý na alkohole. Zúčastnil sa protialkoholického liečenia, avšak neúspešne. Táto závislosť ho značne obmedzuje v hľadaní i udržaní si trvalej práce. Tiež uvádza, že má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletej A. R., nar. X.XX.XXXX vo výške 66,39 Eur mesačne. Pri rozhodovaní o zmene výživného sa porovnávajú okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je závažnejšia zmena pomerov. Má za to, že v prejednávanom prípade matka zmenu pomerov nijakým relevantným spôsobom nepreukázala, t.j. právny nárok na zvýšenie výživného neosvedčila.

Otec ani kolízny opatrovník odvolací návrh nepodali, k odvolaniu otca maloletého sa písomne nevyjadrili.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s ust. § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie otca maloletej je dôvodné v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V zmysle § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného na maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 163 ods. 1 O.s.p. rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach možno zmeniť ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov.

Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení zákona je nevyhnutné previesť porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v § 78 ods. 3 už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

Z citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať mu výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Keďže daná vec, ktorá je vecou starostlivosti súdu o maloletých v zmysle § 81 ods. 1 O.s.p., podľa § 120 ods. 2 O.s.p. súd je v takomto konaní povinný vykonať nielen dôkazy, ktoré navrhnu účastníci konania, ale i ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu.

Pod odňatím možnosti účastníka konať pred súdom treba rozumieť taký závadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je podstatnou náležitosťou každého rozhodnutia súdu. Citované zákonné ustanovenie treba chápať aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie, a vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Garcia Riuz v. Španielsko z 21. januára 1999) tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Georiadis v. Grécko z 29. mája 1997). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny stav (uznesenie Ústavného súdu z 23. júna 2004 sp. zn. III.209/2004).

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvého stupňa s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že prvostupňový súd sa nimi dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je možné zistiť aký myšlienkový postup viedol súd k záveru, že sú splnené podmienky pre vyhovenie návrhu matky na zvýšenie výživného, keďže konštatácia súdom prvého stupňa, na ktorej tiež bolo založené napadnuté rozhodnutie a to konkrétne, že „Otec žiadnym spôsobom ani nepreukázal, že by bol osobou invalidnou, že by mal nejaké zdravotné problémy, pracovné obmedzenia a pod. Súčasne treba podotknúť, že otec sa k prejednávanej veci nijakým spôsobom nevyjadril, ani sa nevyjadril k návrhu na zvýšenie výživného, ani neuviedol, že by s návrhom matky nesúhlasil. Otec nijako ani nepreukázal svoju finančnú a osobnú situáciu, otec sa na pojednávanie ani nedostavil, neúčast' neospravedlnil, ani nepožiadaval o odročenie pojednávania. Otec svojim nezaujmom a svojou nečinnosťou určitým spôsobom vyjadril svoj postoj k prejednávanej veci (? - poznámka odvolacieho súdu).“, ako i „Napokon samotný otec neuviedol (ani nemohol, keď sa na jediné určené pojednávanie nedostavil - poznámka odvolacieho súdu), že by s návrhom matky na zvýšenie výživného na sumu 120,- Eur mesačne nesúhlasil. Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených okolností má súd za to, že je otec schopný platiť výživné na maloletú v uvedenej výške (ako súd dospel k tvrdeným schopnostiam otca? - poznámka odvolacieho súdu), pričom táto suma podľa názoru súdu zodpovedá ako možnostiam a schopnostiam rodičov (akým zisteným schopnostiam otca? - poznámka odvolacieho súdu), tak aj odôvodneným potrebám maloletej s prihliadnutím na jej vek, osobné potreby a náklady na živobytie.“, nie je v tomto smere postačujúca.

Z odôvodnenia rozhodnutia nie je možné zistiť aký myšlienkový postup viedol súd k záveru, že sú tu skutočne splnené podmienky pre zvýšenie výživného. Samotná konštatácia pomerov účastníkov v čase predchádzajúceho rozhodnutia a aktuálna (preukázaná len vo vzťahu k matke, u otca súd vychádzal výlučne len z tvrdení matky) nie je v tomto smere postačujúca, keďže súd musí v zmysle cit. ust. § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine a § 163 ods. 1 O.s.p. zistiť konkrétne zmeny pomerov vedúce k rozhodnutiu a tieto náležite vyhodnotiť.

Nespornou v danom prípade zostáva len zmena pomerov na strane maloletého dieťaťa vzhľadom na odstup času od ostatnej úpravy rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 5P/42/2011-96 zo dňa 3.5.2012 a to v súvislosti s vývojom životných nákladov vzhľadom na vek maloletej a jej notoricky známe bežné výdavky na stravovanie, ošatenie, bytové potreby a pod. Pokiaľ však ide o pomery rodičov (oboch), súd patričným spôsobom nevykonal ich porovnanie s obdobím ostatnej úpravy výživného a podľa výsledkov tohto porovnania nevykonal ani ďalšie potrebné dokazovanie. Podľa zaužívanej súdnej praxe pritom platí, že aby súd získal objektívnu informáciu o príjmoch rodiča, je nevyhnuté zabezpečiť si vierohodné podklady o jeho skutočnom príjme za posledných 12 mesiacov, v prípade že to možné nie je tak prostredníctvom dôkazných prostriedkov, ktoré mu ponúka Občiansky súdny poriadok. Bez povšimnutia pritom nemôže zostať ani zisťovanie a porovnávanie ostatných pomerov účastníkov, ich schopnosti, teda faktické príjmy (predovšetkým u otca, ktorý podľa jeho tvrdení v odvolaní, ako aj podľa tvrdení matky dieťaťa v konaní, pracoval ako v čase poslednej úpravy, tak aj doposiaľ len brigádnicke, v súčasnosti dokonca v zahraničí), ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom

na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností, prípadne k okruhu osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd prvého stupňa tak nepreveril tvrdený dôvod poklesu príjmu matky - ukončenie posledného pracovného pomeru dohodou z dôvodu ňou len tvrdeného pre ňu nepriaznivého pracovného času, keďže jej nemal kto vyzdvihnúť mal. Q. zo škôlky a byť s ňou, tu sa uspokojil len s týmto tvrdením, bez jeho osvedčenia, a navyše neskúmal ako to matka riešila v čase ostatnej úpravy, kedy maloletá navštevovala detské jasle. U otca sa potom uspokojil s tým, že nakoľko sa na určený termín pojednávania nedostavil, neúčast' neospravedlnil a k návrhu na začatie konania nepodal písomné stanovisko, neprejavil tak nesúhlas s návrhom. Tu je však potrebné mať vždy na mysli, že v zmysle § 120 ods. 2 O.s.p. v danej veci, ktorú bolo možné v zmysle § 81 ods. 1 O.s.p. začať aj bez návrhu, súd bol sám povinný vykonať všetky dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu i ak by ich účastníci nenavrhl, i ak by boli nečinní, pretože nesporné konanie (aké je práve toto) je ovládané vyšetrovacou zásadou. I keď ani v nesporovom konaní samozrejme nejde o povinnosť súdu pátrať po dôkazoch, pretože vyšetrovacía zásada sama o sebe nenahradzuje na prvom mieste dôkaznú aktivitu účastníka konania, povinnosť súdu vykonať i iné než účastníkmi navrhované dôkazy so sebou nesie to, že prípadné nesplnenie povinnosti tvrdenia a povinnosti dôkaznej nemôže byť účastníkovi na ujmu z hľadiska výsledku konania o veci samej. Vyšetrovacía zásada, ktorej uplatňovaním je v nesporovom konaní často sledovaný celospoločenský záujem, sa teda prejavuje predovšetkým v tom, že súd nie je obmedzený v tom, čo účastníci tvrdili, resp. i netvrdili (t.j. boli pasívny, ako to bolo v prejednávanej veci). Napokon súd sa tu ani nepokúsil zabezpečiť účasť otca na pojednávaní za pomoci poriadkových pokút, či predvedenia, pričom mu to procesné právo umožňuje.

Na záver odvolací súd poukazuje aj na zaužívanú súdnu prax, podľa ktorej platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť (teda tu aj voči mal. A.), by malo predstavovať 25-30% jeho čistého príjmu, ktorý je však v konaní potrebné ustáliť (tu i ako možný dosahovaný príjem, zistený s ohľadom na zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti otca, ktoré je ale potrebné preveriť, samozrejme pri zohľadnení i situácie na trhu práce).

Vzhľadom na uvádzané zhora potom odvolaciemu súdu neostalo iné, než rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zvýšenia bežného výživného, včítane závislého výroku o nedoplatku zročného výživného a trov konania podľa § 221 ods. 1 písm. f) a čiastočne i písm. h) per analogiam rovnakého ustanovenia O.s.p. zrušiť a podľa odseku 3 tohto ustanovenia mu vec vrátiť na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O.s.p. viazaný, v potrebnom rozsahu doplniť dokazovanie bez ohľadu na aktivitu účastníkov, výsledky celého konania podľa § 132 O.s.p. náležite zhodnotiť a až potom opätovne rozhodnúť o veci, pričom povinnosťou súdu bude v takom prípade nové rozhodnutie i konkrétne a dostatočne presvedčivo odôvodniť.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.